

GELUIDSOVERLAST OP DE GROENE STER

KIJKEND NAAR DE VISIES VAN BETROKKENEN EN DE ERVAREN OVERLAST VAN OMWONENDEN

Ewout de Jong

BSC TECHNISCHE PLANOLOGIE - FACULTY OF SPATIAL SCIENCES - UNIVERSITY OF GRONINGEN-
JANUARY 2019 - SUPERVISOR: B. J. WIND

COLOFON

Titel: Geluidsoverlast op de Groene Ster

Auteur: Ewout de Jong

Datum: 21-01-2019

Opleiding: Technische Planologie

Contact: Kleine Butjesstraat 19, 9712EX Groningen
e.d.jong.23@student.rug.nl

Instituut: Rijksuniversiteit Groningen,
Faculty of Spatial Sciences,
Landleven 1, 9747 AD, Groningen

Begeleider: B.J. Wind
B.J.Wind@rug.nl

Versie: Definitief

SAMENVATTING

In dit onderzoek is gekeken naar de verschillen tussen de visie van de gemeente Leeuwarden en de stichting Groene Ster Duurzaam over het gebied de Groene Ster te Leeuwarden. Hier vinden sinds een aantal jaren festivals plaats die bij sommige mensen tot geluidsoverlast leiden en is één van de verschijnselen van festivalization (Hitter, 2007). Gekeken is naar de afwegingen en keuzes van de Gemeente Leeuwarden over het festivalbeleid en de reactie daarop van de stichting via semigestructureerde interviews. Hieruit blijkt dat er veel twistpunten zijn over het gebruik van de Groene Ster en dat die zo fundamenteel van elkaar verschillen dat een compromis niet snel gemaakt kan worden.

Tevens is er een omwonenden onderzoek gedaan via vragenlijsten naar de ervaren overlast van de buurt en welke factoren hier het meest aan bijdragen. Speciaal is gekeken naar verschil tussen stedelingen en dorpelingen omdat de huidige literatuur van overlast beperkt is. De afstand tot het terrein, wonen in een stad en de Groene Ster een goede plek vinden voor de festivals dragen bij aan een lagere ervaren overlast.

INHOUDSOPGAVE

Colofon.....	1
Samenvatting.....	1
Inleiding.....	3
Achtergrond.....	3
De Groene Ster	3
Onderzoeksprobleem.....	5
Leeswijzer	5
Theoretisch kader	6
Festivalization	6
Overlast	6
Conceptueel model.....	8
Methodologie	9
Visie Gemeente en Groene Ster Duurzaam.....	9
Ervaren overlast omwonenden	9
Opbouw van vragenlijst.....	10
Kwaliteit data.....	10
Privacy en ethiek.....	11
Resultaten	12
Kwalitatief onderzoek	12
Kwantitatief onderzoek.....	16
Conclusie	24
Hoe is de visie van de gemeente tot stand gekomen?	24
Waarom verschillen de visies tussen de gemeente en de stichting Groene Ster Duurzaam?	24
Welk festival veroorzaakt de meeste overlast voor de omwonenden?	24
Welke omgevings-, individuele- en bronfactoren dragen bij aan de ervaren overlast?.....	24
Beleidsaanbevelingen	25
Discussie	25
Referenties	27
Bijlagen.....	30

INLEIDING

ACHTERGROND

Festivals en evenementen zijn altijd belangrijk geweest in een maatschappij. Vroeger waren dat vaak om religieuze of landbouw redenen. Tegenwoordig zijn er veel meer festivals en om meer diverse redenen waaronder muziek. Steden moedigen dit aan omdat festivals als belangrijk worden gezien voor de stad en de marketing van steden (Hitter, 2007). Daarnaast bieden ze plezier aan de bezoekers en hopen steden er ook een economische slag uit te slaan. (BügelHajema, 2018). Zo was de stad Leeuwarden, waar dit onderzoek plaatsvindt, in 2018 de Culturele Hoofdstad van Europa. Hierdoor bieden steden ruimtes en gebieden aan in hun stad om deze festivals te verwelkomen (Linko & Silvanto, 2011). Vooral meerdaagse festivals zijn groter en uitgebreider dan vroeger en daarom kiezen gemeentes steeds vaker voor parken en recreatiegebieden dan voor de binnenstad. Hier wonen minder mensen, dus is er minder overlast is de redenering. Dit lijkt een logische denkstap, maar het is goed om alsnog in gesprek te blijven met de buurt om de eventuele weerstand te begrijpen. Dit kan bijvoorbeeld om NIMBY (*Not in my backyard*) gaan. Centraal bij dit concept is dat festivals als positief voor de maatschappij wordt gezien, maar niet op de plek waar ze er zelf last van hebben (Hermansson, 2007). Toch kunnen er ook fundamentele bezwaren tegen festivals zijn en het is daarom belangrijk voor een gemeente om te weten welke redenen dat zijn. Zo kunnen belangen beter worden afgewogen en is de rechtvaardiging van het beleid duidelijker.

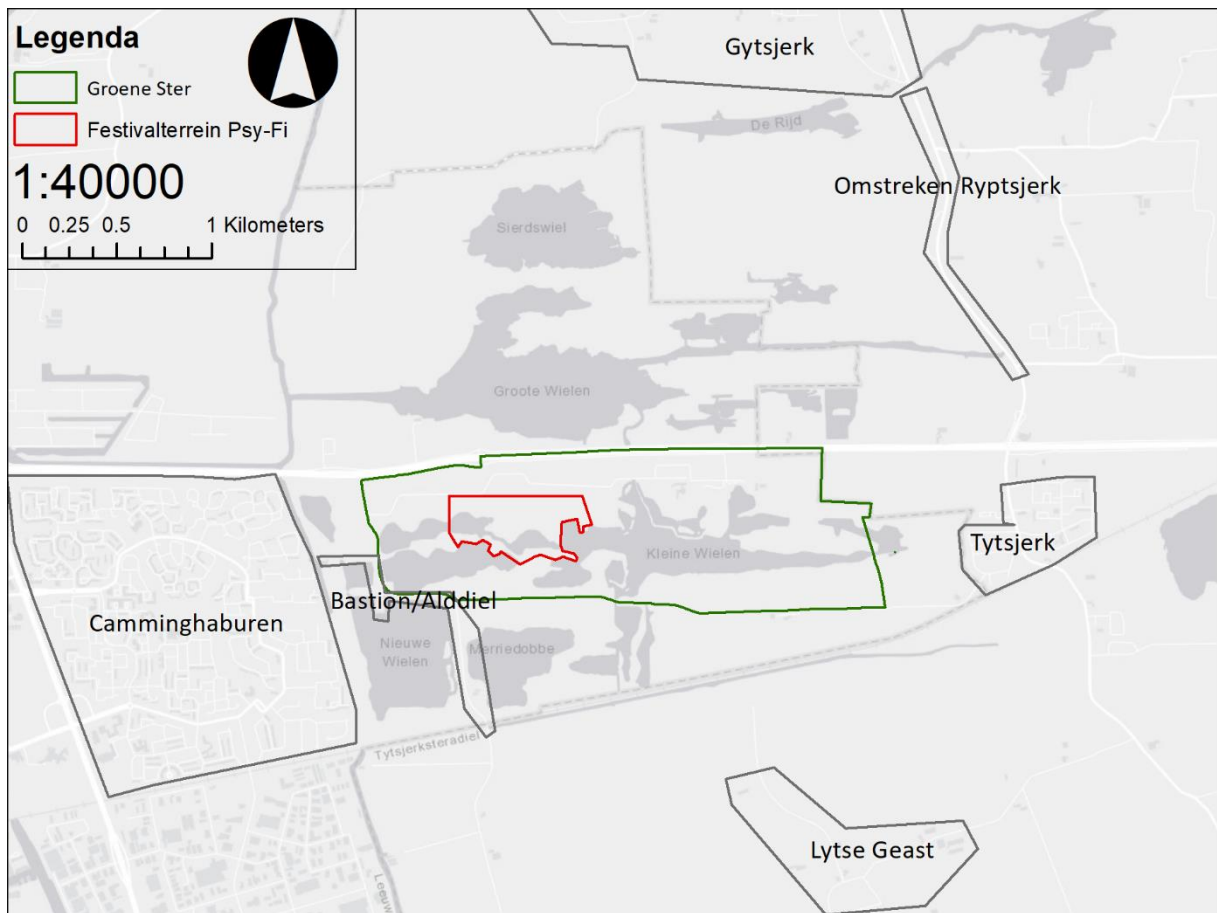
Want hoewel het in 2005 bij de beleidsmakers op de negende plek stond van prioriteiten op milieugebied (Raimbault & Dubois, 2005) kan geluid veel overlast veroorzaken. Door de subjectiviteit van overlast is het moeilijk een balans te vinden tussen acceptabel en onacceptabel. In de meeste gevallen wordt een strikte decibel geluidsgrens aangehouden waar de organisator zich aan moet houden. Toch betogen Adams et al (2006) dat het strikt kijken naar geluidsniveaus voor het bepalen van geluidsoverlast onvoldoende is. Zij willen een meer integrale benadering. Dit komt door het ontbreken van de menselijke factor en de lokale context (Raimbault & Dubois, 2005). Ook speelt mee dat geluid moeilijk te communiceren is in plannen en beleid door de complexe berekeningen (Raimbault & Dubois, 2005). Geluidskwesties worden nog moeilijker gemaakt bij muziekfestivals, omdat in tegenstelling tot industrie of verkeerslawaai het een veel mindere constante waarde heeft (Marchuk, 2016). Dit bemoeilijkt het maken van goed beleid en de handhaving daarvan.

Alle onderzoeken over geluidsoverlast gaan vooral over de stedelijke omgeving. Dit onderzoek poogt inzicht te krijgen of er verschil zit tussen dorpsbewoners en stedelingen. De Groene Ster te Leeuwarden leent zich hier uitstekend voor.

DE GROENE STER

Vanaf de jaren zestig zijn er verschillende punten in Nederland aangewezen die ontwikkeld werden tot recreatie- en natuurgebieden. Dit kwam door de prognose dat de bevolking in Nederland sterk zou groeien en voor deze mensen was een recreatie- en natuurgebied wenselijk. De Groene Ster is hierdoor ontstaan en is gelegen in het oosten van Leeuwarden in de gemeente Leeuwarden. In figuur 1 is de locatie van het gebied aangegeven met de wijk Camminghaburen te Leeuwarden. Er liggen een paar dorpen omheen, te weten Gytsjerk, Tytsjerk en nog losse woningen in het zuiden genaamd Lytse Geast en ook ten westen van Ryptsjerk. Deze liggen allemaal in de gemeente Tytsjerksteradiel. Tegen het gebied aan liggen huizen aan de weg Alddiel waar ook het hofje Bastion ligt. Camminghaburen wordt

als matig stedelijk aangemerkt terwijl de andere plaatsen als niet stedelijk zijn bestempeld (CBS, 2018). Door de Groene Ster loopt een ecologische hoofdstructuur die het natuurgebied de Alde Feanen verbindt met het Natura2000 gebied de Grootte Wielen dat tussen de Groene Ster en Gytsjerk ligt (Gemeente Leeuwarden, 2012).

Figuur 1: Locatie festivalgebied en Groene Ster

Er gebeurt veel dagrecreatie in het gebied op de paden en strandjes, maar er bevinden zich ook een golfbaan, camping en dierenpark Aqua Zoo Friesland (Gemeente Leeuwarden, 2012). De laatste jaren wordt het terrein ook gebruikt voor grootschalige evenementen die plaatsvinden tijdens de zomermaanden. Het is de wens van de gemeente om de festivals hier te behouden (BügelHajema, 2018). In tabel 1 staan de festivals die zijn gehouden in de zomer van 2018. *Conference of the Birds* was een eenmalig evenement in verband met de Culturele Hoofdstad Leeuwarden 2018.

Evenement	Data
Promised Land (PL)	8-10 juni
Conference of the Birds (CotB)	7-19 juli
Welcome to the village (WttV)	20-22 juli
Psy-Fi (PF)	15-19 augustus

Tabel 1: Data van evenementen in de Groene Ster in 2018.

Deze festivals hebben in de jaren geleid tot geluidsoverlast in enkele gevallen. Sommige omwonenden hebben hun krachten samengebondeld in de stichting Groene Ster Duurzaam om hun ongenoegen

over de huidige situatie te laten blijken. Er zijn al meerdere rechtszaken geweest over de vergunningen die zijn afgegeven (Walthaus, 2018). De acceptatie van festivals door omwonenden en de variabelen die de ervaren overlast bepalen zijn interessant om in kaart te brengen. Want sommige omwonenden zijn juist blij met de festivals (Suksawat, 2018). De gemeente is nu bezig het bestemmingsplan te herzien, de totstandkoming hiervan is interessant om te zien welke belangen zijn afgewogen.

ONDERZOEKSPROBLEEM

De maatschappelijke relevantie van dit onderzoek is de vraag voor de gemeente hoe de omwonenden het ervaren. Dit zijn de mensen die de directe gevolgen van de festivals meemaken. Voor de wetenschap is het interessant om te kijken of er verschil zit in de geluidsbeleving van de evenementen tussen stedelingen en dorpelingen en welke variabelen significant zijn. Dit is verwoord in de volgende hoofdvraag:

In hoeverre botsen de gemeente Leeuwarden en de stichting Groene Ster Duurzaam over de visie voor het gebied de Groene Ster te Leeuwarden en waardoor ervaren de omwonenden overlast?

Hieruit zijn vier deelvragen opgesteld die gezamenlijk de hoofdvraag beantwoorden:

- Hoe is de visie van de gemeente tot stand gekomen?
- Waarin verschillen de visies tussen de gemeente en de stichting Groene Ster Duurzaam?
- Welk festival veroorzaakt de meeste overlast voor de omwonenden?
- Welke omgevings-, individuele- en bronfactoren dragen bij aan de ervaren overlast?

LEESWIJZER

Het volgende hoofdstuk behandelt het theoretisch kader van dit onderzoek. De verschillende concepten die leiden tot overlast worden besproken en deze zullen worden samengevoegd tot één conceptueel model. In het methodologie hoofdstuk wordt de onderzoeksmethode uitgelegd en de kwaliteit van de verzamelde data. Daarna worden kwalitatieve en kwantitatieve resultaten besproken. In de conclusie en discussie worden de hoofd- en deelvragen beantwoord en beleidsaanbevelingen gedaan. Tevens worden de tekortkomingen in de studie besproken.

THEORETISCH KADER

FESTIVALIZATION

Festivalization is een term die sinds 1995 in gebruik is onder sociologen en stedelijke beleidsmakers (Haussermann en Siebel, 1995, in Hitter, 2007) en waarmee het toenemende gebruik van festivals wordt bedoeld als marketing voor steden. Hitter (2007) vertelt over de felle competitie tussen steden over het aantrekken van festivals. Hier ontstaat een dilemma voor steden om festivals te verantwoorden aan de bevolking maar tegelijkertijd de wens te hebben om de diversiteit en kwantiteit te vergroten. Door het vergroten van de diversiteit en hoeveelheid worden steden gezien als *experience machines*. Dit trekt hoogopgeleide of gegoede mensen aan om in de stad te wonen (Linko & Silvanto, 2011). Deze factor wordt door Linko en Silvanto (2011) de *Excellence* factor genoemd. De excellence factor wordt toegevoegd aan de bestaande factoren in Europees festival beleid, de vier E's: *Enlightenment*, *Empowerment*, *Entertainment* en *Economic impact* die tezamen de *Experience* bepalen (Skot-Hansen, 2005, in Linko & Silvanto, 2011). De Enlightenment factor betoogt dat festivals mensen kennis en wijsheid geven, Empowerment zorgt voor een lokale identiteit van festivals en meer sociale inclusie. Entertainment zorgt dat de mensen zich vermaken tijdens het festivals. Ook door de festivalization en fellere competitie tussen steden is de economische impact een steeds belangrijkere zaak gaan spelen (Linko & Silvanto, 2011).

OVERLAST

Niet alleen de eerdergenoemde E's moeten het festivalbeleid bepalen. Omwonenden van het gebied moeten er niet te veel last van hebben, zij hebben immers te maken met de directe gevolgen van festivals. Onder die effecten valt geluidsoverlast waar in dit onderzoek naar wordt gekeken. Overlast wordt gedefinieerd als '... a subjective relationship between an individual and a harmful phenomenon' (Amanzougarene, et al., 2012) en is afhankelijk van de temporale en ruimtelijke context. De drie hoofdfactoren hiervan zijn omgevingsfactoren, bronfactoren en individuele factoren die hieronder worden beschreven.

OMGEVINGSFACTOREN

De lokale context van het gebied is belangrijk. Met betrekking tot geluidsbeleid is hiervoor het concept soundscape geïntroduceerd. In Adams et al (2006) wordt een soundscape gezien als een 'sonic' (klankrijk) en 'aural' (stemhebbende) omgeving met een grote focus hoe die geluiden vervolgens worden gehoord en geïnterpreteerd door de gemeenschap. Raimbault en Dubois (2005) zien de soundscape meer als een alternatief voor de rigide decibelgrens voor een kwalitatieve en integrale aanpak voor geluidsbeleid. Voor dit onderzoek wordt het festivalgeluid gedefinieerd aan de hand van de indeling van Adams et al (2006). Hier wordt geluid opgedeeld in *keynote sounds*, *soundmarks*, en *sound signals*. Dat zijn respectievelijk achtergrondgeluiden, specifieke geluiden voor een gebied en een geluid dat schril afsteekt tegen het normale achtergrondgeluid. Afhankelijk of je het geluid dus wel of niet vindt passen in de omgeving heeft invloed op de ervaren overlast (Raimbault & Dubois, 2005). Guski (1999) merkt op dat mensen al een vaste associatie hebben bij een bepaalde omgeving. Belangrijk in dit onderzoek is dus of mensen vinden dat de evenementen in de Groene Ster passen of dat het een gebied moet blijven zonder grote evenementen. Een ruimtelijke factor is de natuurlijk ook de afstand van de bron tot de omwonende (Amanzougarene, et al., 2012). Een unieke situatie in de Groene Ster is de ligging van het gebied waardoor er in het westen de stad Leeuwarden ligt en in de

andere richtingen dorpen. In de literatuur is er niet veel te vinden of hier verschil in zit en is daarom interessant om te onderzoeken.

BRONFACTOREN

Net zoals bepaalde omgevingen geluidsassociaties oproepen, maakt het type geluid ook uit voor de ervaren overlast. Mensen associëren sommige geluiden per definitie als overlast terwijl anderen positieve associaties ervaren (Guastavino, 2006). In de festival context zijn twee geluidscategorieën relevant. Ten eerste de muziek tijdens het festival en ten tweede de constructie- en verkeersgeluiden tijdens de op- en afbouw. Muziek wordt niet snel genoemd in de soundscape van een stedelijke omgeving, maar als het wordt genoemd heeft 66 procent er een positieve gedachte aan. Constructie geluiden worden niet expliciet genoemd, maar kunnen vallen onder verkeers- en achtergrondgeluiden, die beiden negatief worden ervaren (Guastavino, 2006). Intensiteit en duur van blootstelling vergroten de ergernis (Amanzougarene et al., 2011, in Amanzougarene, et al., 2012).

INDIVIDUELE FACTOREN

Door de subjectiviteit van overlast zijn individuele factors belangrijk voor de mate van ervaren overlast. Ieder gehoor is immers anders en mensen zijn ook andere geluidsniveaus gewend. Hoewel volgens Fields (1993) socio-demografische gegevens niet significant zijn worden ze in dit onderzoek meegenomen om te kijken of de steekproef representatief is. Zo wordt er onder meer gekeken naar opleidingsniveau, thuiswonende kinderen, verhuiscriteria, leeftijd en geslacht. Als de geluidsbron als iets belangrijks voor de omgeving wordt gezien daalt de ervaren overlast ook (Fields, 1993) en (Guski, 1999).

De houding tegenover de bron is belangrijk voor de ervaren overlast. Als het geluid voorkomen kon worden is de ervaren overlast hoger (Fields, 1993). Hieronder vallen omwonenden die vinden dat er machtsmisbruik van het controlerende instituut plaatsvindt en er geen prioriteit wordt gegeven aan de geluidsklachten (Guski, 1999). Een variabele die hieraan gekoppeld kan worden is de verwachting van bewoners dat overlast alleen maar gaat toenemen omdat er eenmaal al een precedent is gezet van geluidsproductie (Guski, 1999). Hieruit blijkt hoe belangrijk het is om bewoners bij het proces te betrekken en het belang van voorlichting aan de omwonenden.

INTERESSE EN GEBRUIKERS

Uit het literatuuroverzicht van Fields (1993) blijkt dat in 22% van de onderzoeken gebruikers en werknemers minder last hebben van de festivals. Dit is geen hoog aantal, maar is wel een interessante factor om te onderzoeken. Dit komt omdat festivals in de Groene Ster soms bezoekerspassies aan omwonenden geven om ze uit te nodigen. Dit zorgt ervoor dat mensen bekend raken met het festival en hoe er eventueel aan geluidspreventie wordt gewerkt. Dit kan ook het gevoel geven dat het festival belangrijk is voor de omgeving wat bij de omgevingsfactoren al als significante factor werd aangevoerd. Bezoekers en omwonenden van festivals geven ook aan dat festivals een reden is om de stad te bezoeken (Linko & Silvanto, 2011).

HANDHAVING VAN OVERLAST

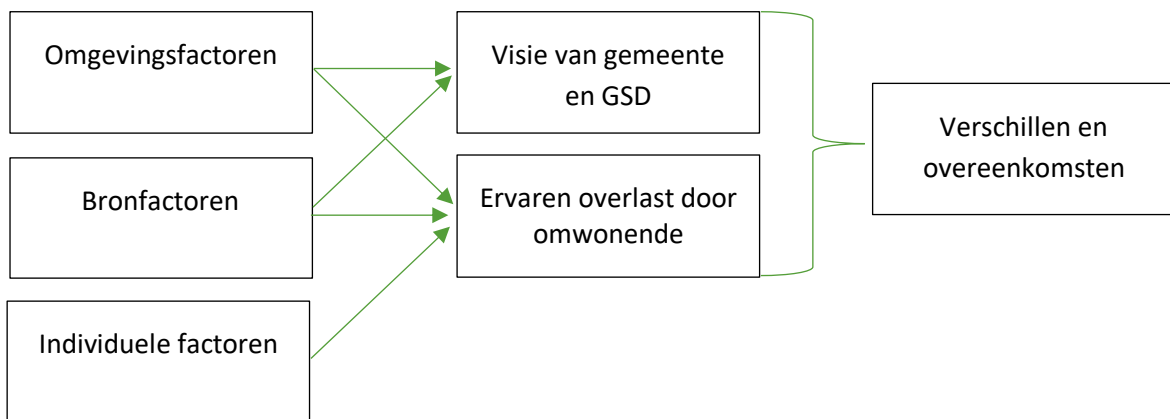
Als gemeente bieden vergunningen en afspraken houvast, maar in de praktijk kan er toch een geluidsniveau optreden dat hoger ligt dan de grens. Bij overschrijdingen moet er wel opgetreden

worden. Dit is niet zo makkelijk te realiseren door speciale apparatuur nodig om te meten (Marchuk, 2016). Toch is belangrijk om dit te doen, want zoals eerder vermeld is de mening van omwonenden hoe er met klachten worden omgegaan bepalend voor de ervaren overlast (Guski, 1999). Een ander belangrijk detail is dat muziek, in tegenstelling tot geluidslawaai van verkeer of industrie, geen vaste waarde heeft en niet over lange tijd te meten is. Het is irregulier en daarom is slechts één meter voor het podium onvoldoende (Marchuk, 2016).

CONCEPTUEEL MODEL

Het theoretisch kader is omgezet in het onderstaande model, om de onderzoeksopzet te verduidelijken. Alle drie factoren in de linker kolom beïnvloeden de ervaren overlast van omwonenden. De visies van de gemeente en Groene Ster Duurzaam worden beïnvloed door de bronfactoren en omgevingsfactoren. Enkele individuele factoren zouden ook als omgevingsfactoren kunnen worden gezien en zijn ook in de interviews meegenomen.

Figuur 2: CONCEPTUEEL MODEL OM OVERLAST VAST TE STELLEN TEGENOVER DE BELEIDSPUNTEN VOOR HET HOUDEN VAN FESTIVALS

METHODOLOGIE

In dit hoofdstuk worden de verschillende methodes besproken uit dit onderzoek. De keuze voor deze methodes en de opstelling ervan is uitgelegd. De kwaliteit en representativiteit van de dataset volgen en het eindigt met privacy- en ethiekpunten.

VISIE GEMEENTE EN GROENE STER DUURZAAM

Voor de eerste twee deelvragen zijn semigestructureerde interviews gehouden met twee beleidsmedewerkers van de gemeente, een bestuurslid van de stichting Groene Ster Duurzaam en de projectleider van het adviesbureau Bügelhajema. Er is gekozen voor kwalitatieve dataverzameling omdat de mening van deze mensen belangrijk is voor het onderzoek. Dit type interview biedt meer ruimte voor diepgang en laat de geïnterviewde zijn eigen verhaal vertellen (Clifford, et al., 2010). Ook kan de geïnterviewde belangrijke punten voor hem zelf naar voren brengen (Clifford, et al., 2010). Omdat de herziening op het moment van dit onderzoek nog niet klaar is, zijn de openbare bestanden niet bij de tijd. Een interview met de gemeente zorgt ervoor dat de laatste inzichten en visies bekend worden. De beleidsmedewerkers van de gemeente zijn de geluidsadviseur en de teamleider 'Bouw, Milieu en Monumenten' waar ook de beleidsadvisering van evenementen onder valt.

ERVAREN OVERLAST OMWONENDEN

Voor de overige deelvragen is een enquête gebruikt. Een vragenlijst is noodzakelijk om de geluidbeleving in een cijfer te kunnen uitdrukken. Door middel van kwantitatief onderzoek wordt inzicht gegeven in de mate van ervaren hinder en de beleving van de festivals van de betrokkenen. Ook is dit type onderzoek handig om uitspraken van een steekproef door te vertalen naar de hele populatie. Doordat er ook socio-demografische gegevens worden meegenomen is het mogelijk om overeenkomsten en verschillen tussen verschillende geografische en sociale groepen te analyseren. Dit al tezamen kan erachter komen in welke gebieden en onder welke groepen de hinderbeleving het hoogst is. Voor het opstellen van de vragen is gebruik gemaakt van een vergelijkbaar buurtonderzoek over het TT-circuit Assen in opdracht van de gemeente Assen (Royal HaskoningDHV, 2017).

De kwantitatieve data is op twee manieren verkregen. Enerzijds via het langsgaan bij bewoners die rondom de Groene Ster wonen. Anderzijds zijn wijk- en dorpsbelangen benaderd via Facebook om deze intern te delen. Deze manier is handig om snel en efficiënt een grote en diverse groep mensen aan te spreken. In tabel 2 zijn de verenigingen genoemd die benaderd zijn. De doelgroep is de mensen in de omliggende wijken en dorpen rondom de Groene Ster.

Naam	Woonplaats	Status
Dorpsbelang Tytsjerk Tytsjerk	Tytsjerk	Gedeeld
Dorpsbelang Gytsjerk	Gytsjerk	Gedeeld
Lytse Geast	Lytse Geast	Gedeeld
Camminghaburen Leeuwarden	Leeuwarden	Gedeeld
Wijk Camminghaburen	Leeuwarden	Niet gedeeld
Trynwâlden Online	Ryptsjerk en omstreken	Niet gereageerd

Tabel 2 Aangeschreven wijk- en dorpsbelangen

OPBOUW VAN VRAGENLIJST

De stellingen maken gebruik van een 'fixed Likert' schaal, deze methode wordt vaak gebruikt en is makkelijk te begrijpen voor ondervraagden (Clifford, et al., 2010). Elke stelling bestaat uit vijf opties waarbij de middelste een neutrale optie heeft. Sommige concepten komen in verschillende vormen terug zodat de betrouwbaarheid van de vragenlijst wordt gewaarborgd. De geluidsbeleving heeft een schaal van 0 tot 10 zodat een ratio waarde ontstaat. Zo kan een meervoudige lineaire regressie plaatsvinden.

KWALITEIT DATA

In totaal zijn er 326 cases verzameld. Er zijn 22 cases die de enquête online hebben ingevuld, maar niet binnen het onderzoeksgebied vallen. Van acht datapunten is de postcode of algemene woonplaats ook niet bekend. Deze cases zijn niet in het onderzoek meegenomen, omdat niet duidelijk is of ze in het onderzoeksgebied vallen. In totaal zijn er dus 296 cases in dit onderzoek voor de beschrijvende statistiek gebruikt, maar voor de meervoudige lineaire regressieanalyse zijn 211 cases gebruikt. Dit komt omdat de afstand tot het festival een belangrijke rol speelt en die wordt in dit onderzoek via de zescijferige postcode berekend. Omdat de postcodevlakken in landelijk gebied groot zijn, is besloten om mensen met vier cijfers in de postcode niet mee te nemen in de regressie.

55 geënquêteerden hebben hun leeftijd niet ingevoerd, hoewel dit hoofdzakelijk voorkwam bij mensen die het online invoerden. Omdat er gebruik gemaakt is van een open vraag voor leeftijd wilden mensen die niet geven of vonden dat leeftijd er niet toe deed in het onderzoek.

De vraag over geluidsisolatie is in de analyse niet verder meegenomen, omdat bij veel mensen verwarring ontstond over wat specifiek geluidsisolatie was. Mensen hadden wel hun huis geïsoleerd tegen warmteverlies, maar niet specifiek voor geluid en vonden het soms wel en soms niet bij geluidsisolatie passen.

REPRESENTATIVITEIT EN BETROUWBAARHEID

Om het onderzoek zo representatief en betrouwbaar uit te voeren is het belangrijk om de populatie van het onderzoek duidelijk te hebben. In dit onderzoek zijn dat de omwonden van de buurten rondom de Groene Ster. In tabel 3 zijn de inwoners en de vereiste respondenten voor een betrouwbaar onderzoek neergezet. Hierbij is een foutmarge van 5% en betrouwbaarheidsniveau van 95% aangehouden.

Buurt/Wijk	Inwoners	Vereiste steekproefgrootte [^]	Behaalde steekproefgrootte	Foutmarge [^]
Caminghaburen	10882*	372	152	7.89%
Bastion/Alddiel	116~	90	18	21.35%
Tytsjerk/Lytse Geast	1600*	961	80	10.68%
Gytsjerk	2300*	330	37	15.20%
Omstreken Ryptsjerk	85*	70	9	31.07%
Totaal	14983	375	296	2.62%

Tabel 3: Representativiteit van het onderzoek * (CBS, 2018), ~ (Gemeente Leeuwarden, 2018), ^ (Checkmarket, 2018).

Omdat de vereiste steekproefgrootte voor de subgroepen niet is gehaald zal er geen afzonderlijk model per wijk of buurt worden gemaakt. Voor de gehele populatie is de steekproefgrootte ook niet gehaald om helemaal representatief te zijn, maar de foutmarge is wel een stuk kleiner. Om deze redenen is gekozen om de woonplaatsen niet als variabelen te gebruiken.

PRIVACY EN ETHIEK

De Groene Ster zaak is een lopende kwestie waarbij vaak een gang naar de rechter heeft plaatsgevonden. Daarom worden in de interviews niet de namen bekend gemaakt en alleen gezegd hoe ze betrokken zijn bij de Groene Ster

In de enquête is de postcode belangrijk om zo specifiek mogelijk te achterhalen hoe representatief de steekproef is. Dit kan stuiten op privacy bezwaren omdat het adres dan bekend is voor mij. Het staat mensen vrij om de postcode niet in te vullen of alleen de eerste vier of vijf tekens als ze dat fijner vinden. Deze data kan nog wel voor de beschrijvende statistiek gebruikt worden. Hierom zijn er ook geen kaarten gemaakt waar de ervaren overlast wordt benoemd per individuele case. In de vragenlijst wordt ook vermeldt dat persoonlijke gegevens niet openbaar worden gemaakt.

RESULTATEN

In dit hoofdstuk worden de bevindingen van het onderzoek besproken. Eerst worden de interviews behandeld die zijn gehouden. De contrasten en overeenkomsten in de visies van de gemeente en Stichting Groene Ster Duurzaam over het gebied worden besproken en de verschillende factoren uit het theoretisch kader komen aan bod. Daarna worden de beschrijvende resultaten van het kwantitatief model en de meervoudige lineaire regressie getoond.

KWALITATIEF ONDERZOEK

WAAROM IS DIT GEBIED GEKOZEN VOOR DE FESTIVALS?

De gemeente vindt het een prachtig gebied, en had al langer plannen voor meerdaagse muziek evenementen in de Groene Ster dan 2014 (De eerste editie van Psy-Fi). Er zijn ook kleinschalige evenementen georganiseerd, maar er bleek altijd een voorkeur voor de binnenstad te zijn voor organisatoren. Dat veranderde toen er plannen voor meerdaagse festivals waren die slecht in de binnenstad konden plaatsvinden door de grootte van deze pleinen. Ook staan de woningen in de binnenstad gemiddeld dichterbij en zijn er minder huizen die er direct om heen staan, waardoor er ook in absoluut getal minder mensen overlast kunnen ervaren. Ook voor de organisatoren speelt de aankleding van het gebied een belangrijke rol om te kiezen voor de Groene Ster.

'Parkachtige aankleding heeft, er zijn meertjes bij, er zijn strandjes bij. En als je zo'n festival houdt dan is dat ja mooi. Het is een hele andere entourage dan als je dat op een plein op de binnenstad doet. Daar is het een veel steenachtigere omgeving'. – Beleidsmedewerker

Het Natura2000 gebied dat er ten noorden van ligt is tot nu toe geen bezwaar voor het houden van de festivals. De gemeente erkent dat er nog meer naar moet gekeken worden naar de effecten van het geluid en gebiedsgebruik door de festivals. Toch betogen ze wel dat het naar huns inziens mogelijk om de Groene Ster als festival-, recreatie- en natuurgebied te gebruiken. Er is gekeken naar andere gebieden die geschikt zijn voor deze evenementen in de gemeente Leeuwarden, maar die zijn volgens de gemeente niet geschikt voor de eisen die zij stellen aan de gebieden (BügelHajema, 2018). Alleen de Groene Ster blijft over, de binnenstad wordt door het grote aantal evenementen wat er al plaatsvindt als niet gewenst beschouwd. Hieronder zijn de eisen geciteerd:

- “voldoende oppervlakte om vele duizenden bezoekers te ontvangen;
- goede bereikbaarheid, liefst met verschillende vervoersmodaliteiten;
- zo min mogelijk (geluids)gehinderden/omwonenden;
- mogelijkheden voor meerdaags verblijf (kamperen);
- passende omgeving in de zin van sfeer ambiance;
- een bestaand gebruik dat in planologische zin niet onvereenigbaar is met evenementen” (BügelHajema, 2018, p. 10).

Het bestuurslid van GSD heeft het in tegenstelling tot de gemeente primair over een natuurgebied waarbij recreatief medegebruik is toegestaan. Hij verwijst hierbij naar het originele bestemmingsplan. Grootschalige meerdaagse evenementen horen hier volgens de stichting niet in thuis. Kleinere evenementen zouden wel gehouden kunnen worden zolang ze niet te veel geluid maken. Festivals worden hier dus gezien als onwelkome geluiden in het gebied: *sound signals*.

WELKE BELANGEN ZIJN ERKEND, EN HOE ZIJN ZE AFGEWOGEN?

Omdat de gemeente het gebied voor langere tijd als festivalterrein wil inzetten is een herziening van het bestemmingsplan handig. Dit is wenselijk omdat de festivals nu niet in het bestemmingsplan voorkomen en niet zomaar kunnen plaatsvinden. Hiervoor zijn dus telkens omgevings- en evenementenvergunningen nodig, waar ook tegen geprocedeerd kan worden.

De gemeente geeft toe dat er inderdaad sprake van overlast kan zijn, maar ze stellen dat ze een vergunning afgeven om geluid te maken. Dat mensen daar overlast van hebben is helaas een onvermijdelijk effect. Dit moet natuurlijk wel zo veel mogelijk voorkomen worden. Waar het om gaat is dat er geen ondukbare hinder ontstaat, dat ontstaat als het geluid boven een bepaalde grens komt. In dat geval kan een burger naar de rechter gaan en afdwingen dat het geluid stopt of lager gaat (G.D.Cremers, 1996).

Ze blijven van mening dat de Groene Ster geschikt is voor de festivals en dat festivals bijdragen aan de economie en het imago van de stad. Hiermee wordt de stad populairder voor ondernemers en toeristen. Ook zien ze festivals als evenementen waar innovaties en duurzame ontwikkelingen tot uiting kunnen komen (BügelHajema, 2018). Het standpunt hierover van het bestuurslid is door de jaren heen veranderd. In beginsel richtte GSD zich op geluidsoverlast van Psy-Fi en later kwam WttV daarbij. Promised land houdt zich volgens GSD aan de regels en gaan goed met de natuur om, maar willen tegenwoordig dezelfde voorwaarden als de andere festivals op het gebied van terreinomvang en eindtijden van de muziek. Dit jaar is daar een kentering in gekomen door ontwikkelingen in de hoeveelheid terrein die de festivals gebruiken en de natuur die er zwaar onder te lijden heeft. GSD stelt nu dat er geen grootschalige festivals kunnen plaatsvinden. De beleidsmedewerker herkent wel dat er een tegenstroom is ontstaan die tegen de festivalization ingaat. Ook erkent hij dat een gemeente daar wel iets mee moet doen als die beweging groot genoeg is.

‘Als gemeente ben je natuurlijk een afspiegeling van de maatschappij. Dingen die wij nu nog acceptabel vinden kan zijn dat we dat later niet meer acceptabel vinden.’ – Beleidsmedewerker

---

BETROKKENEN BENADEREN

Naar aanleiding van de eerste editie van Psy-Fi in 2014 is er een informatieavond gehouden voor de omwonenden omdat er toen veel ervaren geluidsoverlast was. Volgens GSD werden ze hier meer toegesproken over de plannen van de gemeente en was er geen tegenspraak mogelijk. In de loop der jaren is duidelijk geworden dat de fundamentele verschillen te groot zijn om op te lossen. Er is door de rechter wel gevraagd om beide partijen om te kijken of ze het ook buiten de rechtbank om konden regelen, maar dat is uiteindelijk stukgelopen. Buiten de procedures om is er geen overleg tussen de partijen.

Bij het bestemmingsplan speelt er een ander verhaal. Dat traject is begin van het jaar opgezet na de keuze van de gemeente om het bestemmingsplan te herzien en heeft meerdere inspraak avonden gehouden voor geïnteresseerden. Hier konden individuen samenkomen om zorgen en bezwaren te uiten. In de herziening worden ook andere dingen meegenomen. Deze gaan niet alleen over geluid maar ook over de toegang van het gebied en zaken zoals afval en communicatie (BügelHajema, 2018). Hoewel de intentie is om de festivals te laten plaatsvinden in het gebied zijn er wel dus kleine aanpassingen mogelijk.

Verder is er ook met andere groepen die activiteiten of belang hebben in het gebied waaronder Groene Ster Duurzaam gepraat. Dit zijn onder andere bewonersgroepen, bedrijven in het gebied, festivalorganisatoren en milieuverenigingen in verschillende sessies en samenstellingen.

TOEKOMST

Over de toekomst van het gebied zijn de beide partijen ook verdeeld, maar de festivals zullen niet verhinderd worden door de geluidsbezwaren stellen ze beiden. Die zullen hoogstens meer beperkende maatregelen van de rechter opgelegd krijgen. Hoewel deze natuurlijk wel zo beperkend kunnen zijn dat het voor festivals niet meer interessant is om de Groene Ster te kiezen. Waar het wel om gaat spannen is de impact van de festivals op de natuur en de grond. Deze factoren zijn niet meegenomen in het onderzoek, maar als blijkt dat beschermde natuursoorten in het gebied schade ondervinden van de festivals kan het snel afgelopen zijn. Toch schatten de beleidsmedewerker en de adviseur dat het niet zo'n vaart zal lopen.

BRONFACTOREN

EISEN VOOR FESTIVALS VOOR GELUIDSSTERKTE EN DE VASTSTELLING DAARVAN

Geluidseisen voor festivals zijn strikt genomen niet vastgelegd in een wet, omdat omgevingsvergunningen over *inrichtingen* gaan en dat zijn permanente gebouwen in de omgeving. Omdat festivals een tijdelijk karakter hebben vallen ze hier niet onder. Dit zorgt ervoor dat gemeentes hun eigen regels moeten opstellen voor festivalbeleid. Door de jaren heen zijn er wel door jurisprudentie steeds striktere eisen gekomen voor festivals en volgen gemeentes steeds meer dezelfde lijn. De eerste aanzet daarvoor was de nota "EVENEMENTEN MET EEN LUIDRUCHTIG KARAKTER" die algemeen bekend staat als de Nota Limburg (G.D.Cremers, 1996). Deze stelt een geluidsgrens binnenshuis van 50 dB(A) overdag en 25 dB(A) in de nacht. Deze nota worden door beide partijen aangenomen als standaard. Waar ze van mening over verschillen is de periode die als avond wordt aangemerkt. Cremers (1996) markeert de avond periode van 19:00-23:00 uur, maar de gemeente Leeuwarden houdt op vrijdag en zaterdag een verlengde avond periode aan tot 01:00 uur waarbij een hoger geluidniveau is toegestaan.

Er is op dit moment geen beleid voor kinderen die te maken hebben met festivalgeluid. GSD heeft een rapport op laten stellen door een chronobioloog verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen waarin de huidige eindtijden van festivals niet bevorderlijk voor de slaap van kinderen wordt gezien. De gemeente en het adviesbureau erkennen dat er geen beleid is voor kinderen. Bij de herziening wordt hier ook nog niet naar gekeken omdat alleen naar de huidige jurisprudentie en wetgeving wordt gekeken. GSD wil de medische noodzaak van rust 's avonds beter onder de aandacht van de rechter krijgen om dit verplicht te stellen.

WELKE FESTIVALS ZIJN WELKOM IN HET GEBIED, EN OP BASIS VAN WELKE CRITERIA

Hoewel er geen specifiek beleid is voor het soort festivals dat er georganiseerd mag worden, wordt er wel voorrang gegeven aan festivals die er al eerder plaats hebben gevonden. Dat betekent dat er in de praktijk drie festivals plaatsvinden waarvoor in totaal 12 dagen een geluidsontheffing wordt afgegeven. Te weten Promised Land, Welcome to the Village en Psy-Fi en dit wil de gemeente zo houden. Dit jaar was een uitzondering omdat Leeuwarden was aangemerkt als Culturele Hoofdstad van Europa en daarom ook het evenement Conference of the Birds plaatsvond.

Het festival moet van tevoren een akoestisch rapport opleveren waarin de voorspelde waarden staan en de maatregelen die zijn nemen. De voorspelde waarden zijn afhankelijk van het spectrum wat gebruikt wordt. De Nederlandse Stichting geluidhinder heeft meerdere spectra gedefinieerd, oorspronkelijk voor horeca inrichtingen, maar door jurisprudentie zijn deze ook voor festivalbeleid overgenomen. Daarin worden de festivals in de Groene Ster gezien als een evenement met Housemuziek door de gemeente, maar GSD is van mening dat een Ultra Bass spectrum nodig is voor de meetmethode. Zo zijn er nog meerdere meningsverschillen over de interpretatie van de meetresultaten zoals meetfrequentie en de meetlocaties.

PREVENTIE EN HANDHAVING

In het gebied is een meldingen systeem aangebracht na een rechtszaak aangespannen door GSD. Dit systeem heeft geluidsmeters om het gebied heen die een melding geven als er een geluidsniveau wordt overschreden. Dit gaat overdag goed omdat de grenswaardes dan hoog liggen, maar in de avonden en nachten is het een ander verhaal. Door de lage waarde van het nachtniveau komen er veel meldingen binnen. Waar beide partijen het oneens over zijn, is wat een melding betekent als het af gaat. GSD is van mening dat het alleen door het festival kan komen, omdat dat het enige menselijke activiteit is in de omgeving. Alleen volgens de gemeente zijn er ook andere bronnen die de melding veroorzaakt kan hebben. Zo is er nog een gemaal wat soms aanslaat en speelt de wind ook een rol bij deze lage grenswaardes. Dit is dus nog een twistpunt, waar in principe de handhavers die in het gebied zijn uitsluitel over moeten bieden. Deze toezichthouders zijn in theorie in het gebied aanwezig en gaan op alerts af om vast te stellen wat de oorzaak. Ze zijn ook in staat om de muziek lager te zetten.

Beide partijen geven toe dat de handhaving hier moeilijk voor is. Door de vele meldingen en het grote gebied kunnen de toezichthouders niet alle metingen af en is er dus veel ruimte open voor interpretatie. Het meetsysteem werkt, maar de interpretatie van de gegevens laat 's nachts nog te wensen over. Wat hier aansluit zijn de individuele factoren van het theoretisch kader over het machtsmisbruik van het controlerende instituut over de toezichthouding en dat de prioriteit over het toezicht niet heel hoog staat (Guski, 1999).

INDIVIDUELE FACTOREN

De meeste individuele factoren die in het theoretisch kader zijn opgenomen kunnen niet worden beantwoord via interviews, tenzij er heel veel worden gehouden. Daarom is hier een beperkte selectie van de factoren die wel in de interviews zijn behandeld.

VOORLICHTING VAN FESTIVALS

De mensen worden goed ingelicht wanneer er festivals zijn. Dit wordt gedaan door informatie bezorgen via de post bij de mensen zelf zodat ze niet de informatie op moeten zoeken. Ook krijgen mensen soms gastkaarten bij evenementen om een inzicht te krijgen in het festival en het te kunnen ervaren.

KWANTITATIEF ONDERZOEK

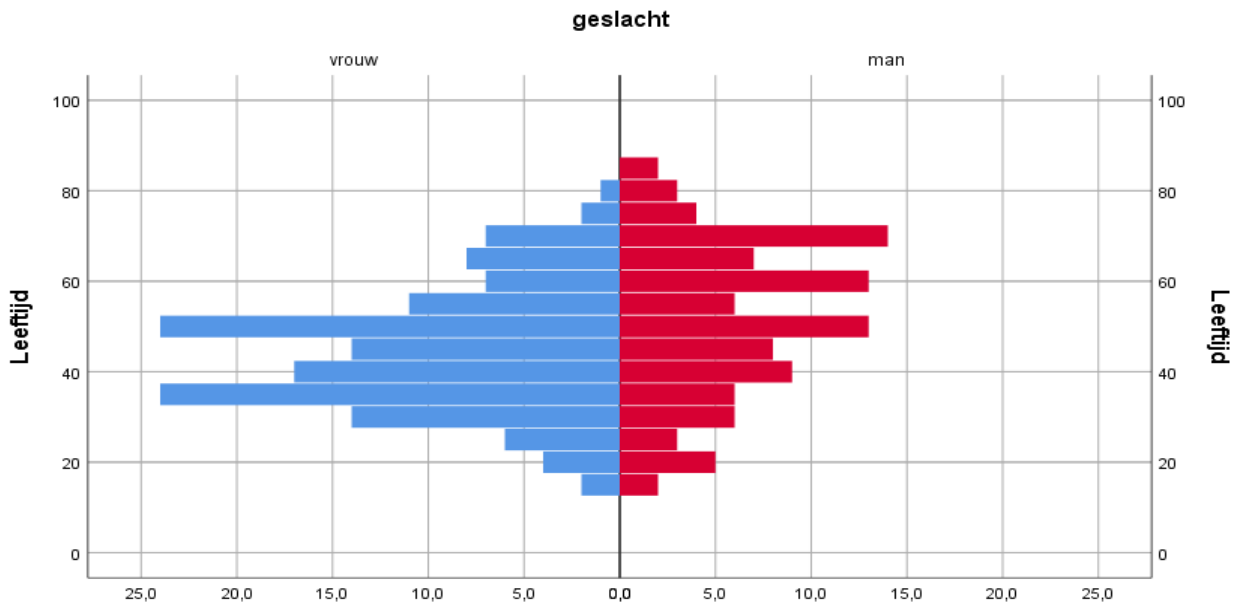
In dit deel komt het kwantitatieve onderzoek in beeld. Eerst zal een algemeen overzicht worden gegeven van de respondenten waarna het model besproken en toegelicht zal worden. Het evenement dat de meeste overlast geeft zal worden meegenomen in een meervoudig lineaire regressie. Hieruit worden de variabelen gehaald die invloed hebben op de ervaren overlast. Hiermee wordt de derde en vierde deelvraag beantwoordt.

BESCHRIJVENDE STATISTIEK

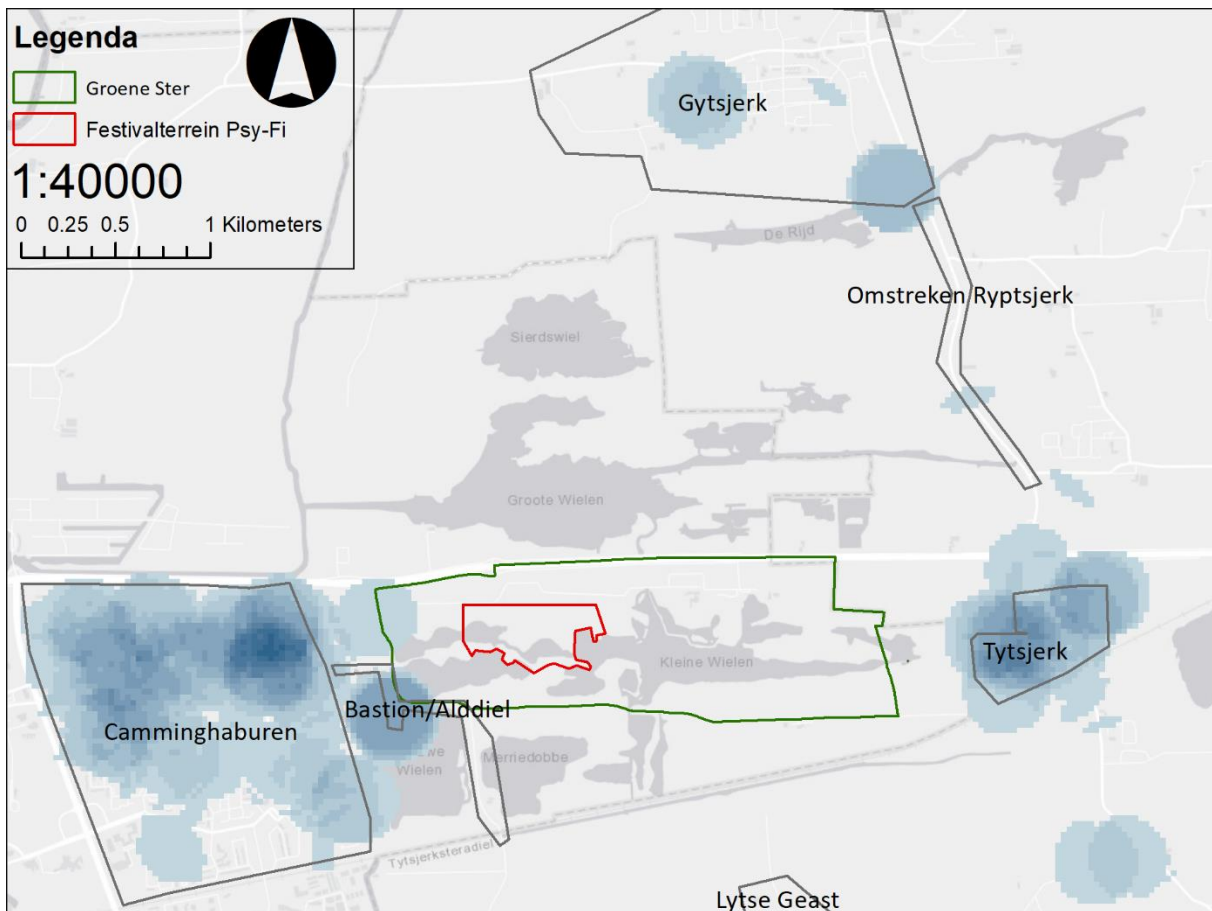
Variabele	Categorieën	Steekproef (%)	CBS Data (%)
Geslacht (N=290)	Man	40,7	50,17
	Vrouw	59,3	49,83
Leeftijd (N=247)	0 tot 15	1,6	16,6
	15 tot 25	11,3	11,7
	25 tot 45	33,6	21,4
	45 tot 65	23,9	30,1
	65 jaar en ouder	29,6	20,0
Kinderen (N=296)	Geen kinderen	44,9	50,39
	Nul tot een	4,7	
	Een tot vier	10,8	
	Vier tot zes	10,1	
	Zes tot twaalf	20,3	
	Twaalf tot acht	17,9	
	Ouder dan achttien	11,1	
Woonplaats (N=296)	Camminghaburen	51,4	72,01
	Bastion/Alddiel	6,1	0,01
	Tytsjerk/Lytse Geast	27,0	11,74
	Omgeving Ryptsjerk	3,0	0,58
	Gytsjerk	12,5	15,66
Opleiding (N=290)	Laag opgeleid	7,9	
	Middelbaar opgeleid	38,6	
	Hoogopgeleid	53,4	
Type woning (N=292)	Koopwoning	88,7	
	Huurwoning	11,3	
Eigen tuin(N=296)	Ja	96,6	-
	Nee	3,4	

Tabel 4: Algemene info respondenten. Indeling van leeftijd via CBS (2018).

In de steekproef zitten relatief veel vrouwen zoals te zien in tabel 4, maar hier is geen verklarende reden voor. Vergeleken met de samenstelling van de hele populatie in het onderzoeksgebied is het enigszins opmerkelijk. Die heeft namelijk een erg lichte neiging naar de mannen die de overhand hebben. Ook is te zien dat de leeftijd gemiddeld een stuk hoger ligt dan volgens het CBS. Dit is logisch omdat de steekproef niet gericht is op kinderen. Als er bij mensen aangebeld is en een kind deed open is gevraagd of één van de ouders thuis is. Van de opgegeven leeftijden is een leeftijdspyramide gemaakt in figuur 3. Hieruit is ook op te maken dat de mannen gemiddeld ouder zijn. De overige data in de tabel is via het CBS niet op buurt niveau te verkrijgen.

Figuur 3: Leeflijdsopbouw van de respondenten (N=247, Gemiddelde 47, 6)

Figuur 4: Concentraties van respondenten in onderzoek via zescijferige postcodes.

Uit de zescijferige postcodedata is een kaart gemaakt zoals te zien is in figuur 4. Er is een clustering te zien aan de oostkant van Camminghaburen en de westkant van Tytsjerk. In dat opzicht is het geslaagd om de directe omwonenden te interviewen in dit onderzoek. Ook is er een concentratie op het Bastion waar de mensen wonen die er het dichtst tegen aan wonen.

Woonplaats	Ervaren overlast Psy-Fi?	Opleiding (%)			Totaal (%)
		Laagopgeleid	Middelbaar opgeleid	Hoogopgeleid	
Caminghaburen (N=152)	Nee	75.0	63.9	56.6	60.7
	Ja	25.0	36.1	43.4	39.3
Tytsjerk/Lytse Geast (N=80)	Nee	55.6	51.7	45.0	48.7
	Ja	44.4	48.3	55.0	51.3
Omstreken Ryptsjerk (N=9)	Nee	100.0	50.0	33.3	50.0
	Ja		50.0	66.7	50.0
Gytsjerk (N=37)	Nee	33.3	25.0	26.3	26.5
	Ja	66.7	75.0	73.7	73.5
Bastion/Alddiel (N=18)	Nee	100.0	100.0	10.0	35.7
	Ja			90.0	64.3
Totaal	Nee	63.6	56.9	45.9	51.6
	Ja	36.4	43.1	54.1	48.4

Tabel 5: Ervaren overlast uitgesplitst naar woonplaats en opleiding (N=296)

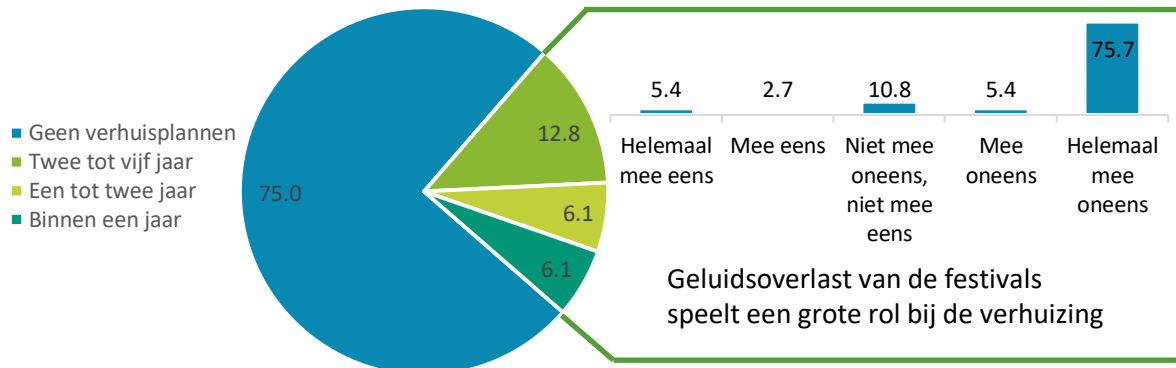
In tabel 5 en 6 zijn alle mensen die enige overlast hebben ervaren samengevoegd tot één categorie. Dit om de data beter te kunnen weergeven. In tabel 5 is de ervaren overlast per woonplaats en opleiding te zien voor Psy-Fi overdag. Uit het vooronderzoek kwam dit naar voren als grootste hinderveroorzaker. Hoogopgeleide mensen ervaren vaker hinder dan de andere twee opleidingsniveaus. In het Bastion/Alddiel en Gytsjerk is er een veel hoger percentage van ervaren overlast dan in de andere plaatsen. Belangrijk hierbij te vermelden is dat het aantal cases in Ryptsjerk en Bastion zo laag zijn dat dit niet representatief is. In tabel 6 is te zien dat mannen vaker overlast ervaren dan vrouwen. Verassend genoeg ervaren mensen met thuiswonende kinderen juist minder vaak overlast.

Thuiswonende kinderen	Ervaren overlast Psy-fi	Geslacht (%)		Totaal (%)
		Man	Vrouw	
Ja	Nee	53.1	57.5	56.1
	Ja	46.9	42.5	43.9
Nee	Nee	42.4	49.2	45.6
	Ja	57.6	50.8	54.4
Totaal	Nee	47.0	54.5	51.4
	Ja	53.0	45.5	48.6

Tabel 6: Ervaren overlast uitgesplitst naar kinderen en geslacht

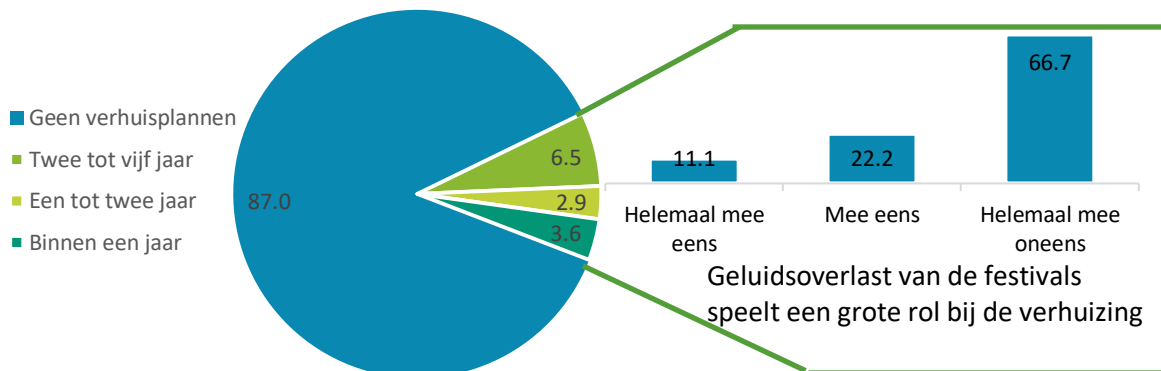
WONINGEN

Bij de respondenten is gevraagd of ze van plan zijn te verhuizen in de komende tijd. Van de mensen die hier bevestigend op geantwoord heeft is gevraagd hoe groot de rol van geluid was bij het verhuizen als te zien in onderstaande figuren. Wat deze vragenlijst niet vangt zijn de mensen die zijn vertrokken omdat ze de hinder zo ernstig vonden.

Figuur 5: Verhuisplannen en beweegredenen bij stedelingen in percentages (N= 148)

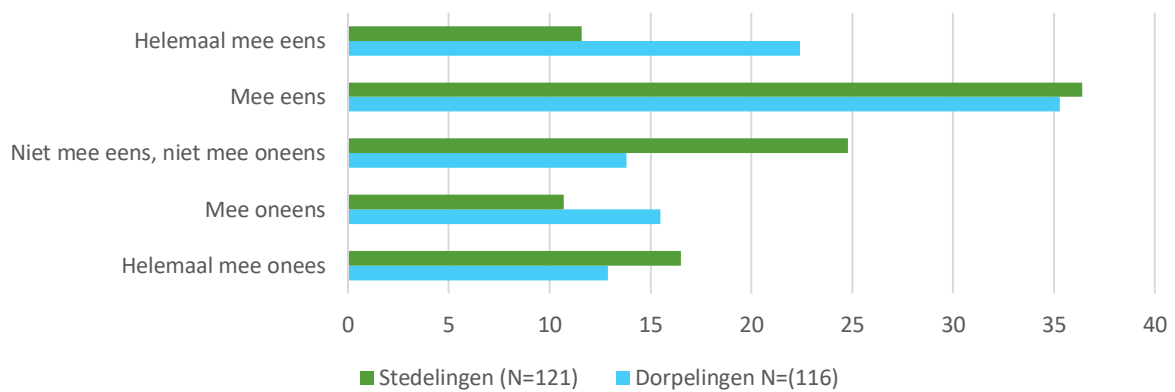
Een kwart van de stedelingen heeft verhuisplannen, van de mensen verhuisplannen heeft, speelt bij ongeveer 75% geluidsoverlast van de festivals geen rol. Op het platteland is er een lagere wens om te verhuizen. Door het lage aantal mensen met een verhuiscategorie heeft de bijbehorende stelling weinig respondenten. Vergelijken met stedelingen speelt geluid wel vaker een rol, namelijk 33% van de keer. De festivals zijn dus geen grote reden om te verhuizen.

Figuur 6: Verhuisplannen en beweegredenen bij mensen van het platteland (N= 138)

OVERIGE RESULTATEN

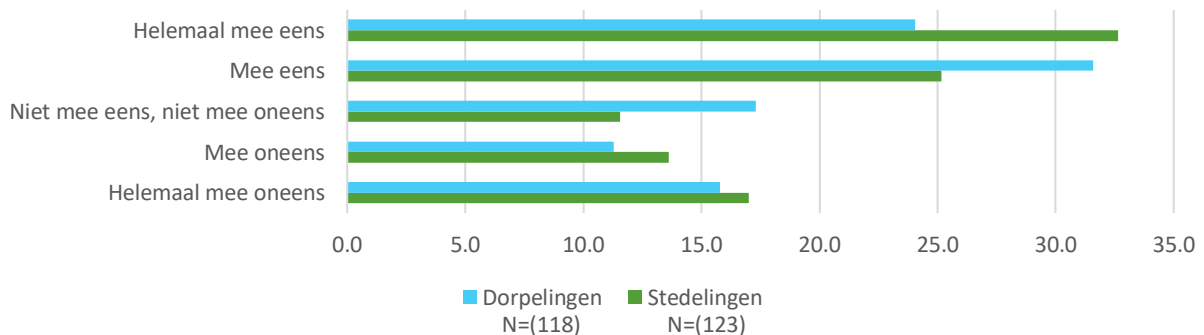
Klachten worden serieus genomen door de gemeente (%)

Figuur 7: Resultaat vraag over overlast

Zoals te zien in figuur 7 is de algemene trend over de eventuele overlast gelijk tussen dorpingen en stedelingen. Het enige wat anders is, is de mate van instemmen. Die is praktisch omgewisseld. Stedelingen zijn minder positief over de klachtenafhandeling van de gemeente wat is weergegeven in figuur 8.

Ik neem eventuele overlast op de koop toe, want je krijgt er veel voor terug (%)

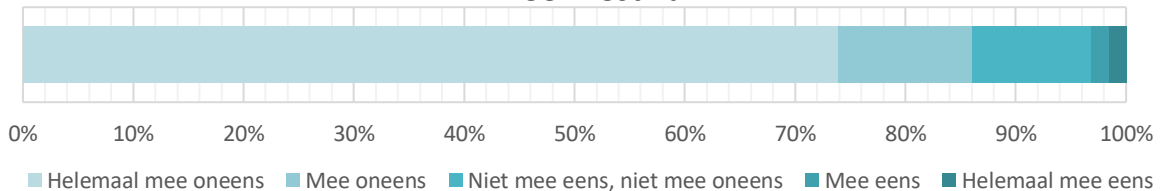

Figuur 8: Percentage van mensen die instemmen met de stelling

ERVAREN GELUIDSBELEVING

Aan het eind van de vragenlijst is gevraagd naar de ervaren geluidshinder van de 4 evenementen die in de zomer van 2018 hebben plaatsgevonden. Om te kijken of de ervaren geluidsbeleving van de mensen over de festival muziek ging en niet over de op of afbouw is hier een stelling over gevraagd. Zoals te zien in de figuur hieronder is de opbouw niet het meest hinderlijk. We kunnen dus veronderstellen dat we het hier over de muziektönen hebben.

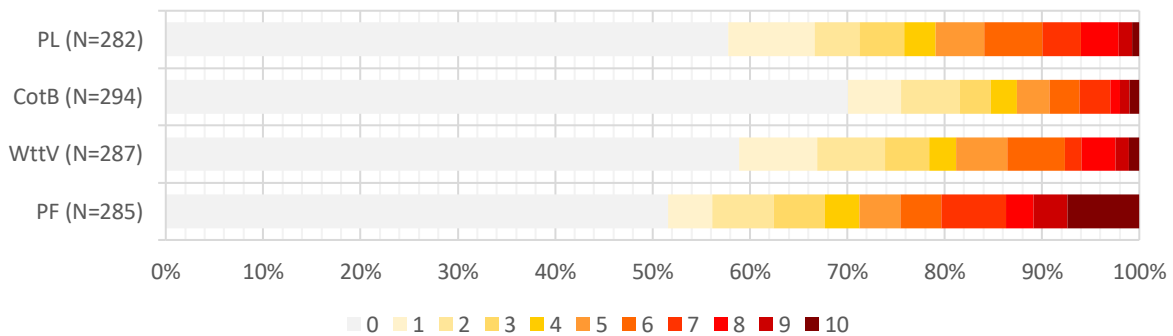
Ik ervaar meer overlast tijdens de op- en afbouw dan tijdens een festival

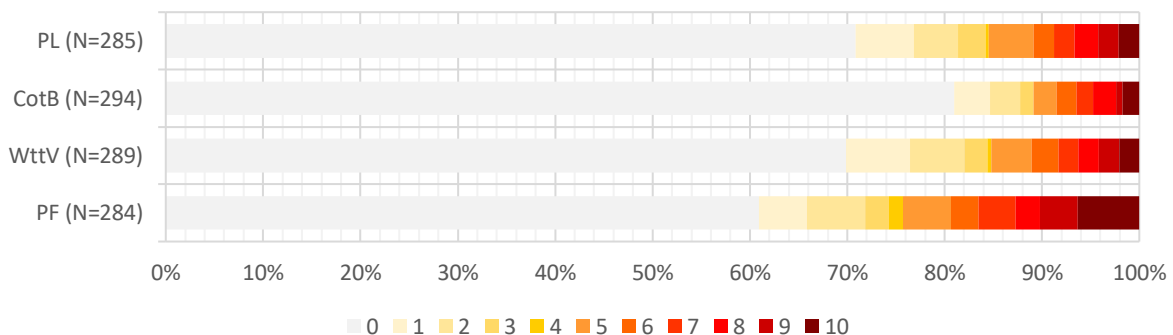
Figuur 9: Uitkomst stelling over overlast (N=229).

De ervaren overlast van de festivals op twee momenten is hierna in het figuur weergegeven voor de gehele populatie. Duidelijk is te zien dat Psy-Fi de grootste ervaren overlast oplevert.

Percentage van ervaren overlast op het moment van thuis zijn

Percentage ervaren overlast op het moment van slapen

Figuur 10: Percentages ervaren overlast op twee momenten met het aantal cases vermeld.

Op basis van deze data in figuur 8 en tabel 7 is besloten om door te gaan met het analyseren van de oorzaken van de ervaren overlast overdag bij Psy-Fi op het moment van thuis zijn. Dit is omdat hier de meeste mensen zijn die overlast ervaren en het gemiddelde het hoogst is.

Festival	Gemiddelde overdag	Gemiddelde tijdens slapen
Promised land /GS Open Air	1,84	1,34
Conference of the Birds	1,22	0,92
Welcome to the Village	1,71	1,34
Psy-Fi	3,47	3,36

Tabel 7: Gemiddelde ervaren overlast

VERKLAREND MODEL VAN OVERLAST

Een meervoudige lineaire analyse is gebruikt waarbij de ervaren overlast van een evenement de afhankelijke variabele is. Hierin worden de verschillende variabelen toegevoegd. Er is gekozen voor een strikte selectie van cases omdat anders de kwaliteit van de data achteruit zou gaan. Via de dataset van Esri Nederland is de afstand van de postcodes tot het festivalgebied bepaald.

De verschillende stellingen zijn samengevoegd tot vier variabelen om een eenduidiger en sterker beeld te krijgen van de verschillende indicatoren. Dit zijn de variabelen omgeving, voorlichting, gebruik en belangrijkheid. Met omgeving gaat het erom of men het gebied geschikt vindt voor festivals.

Om te kijken of meerdere ordinale schalen mogen worden samengevoegd is er gebruik gemaakt van Cronbach's Alpha. Als het resultaat van deze toets boven de 0,7 is mogen ze worden samengevoegd, waarbij eerst de scores van stellingen die negatief worden gesteld moeten worden omgedraaid. Nadat geselecteerd is welke stellingen bij elkaar gevoegd kunnen worden wordt via de functie 'count within cases' gekeken hoeveel respondenten 'mee eens' of 'helemaal mee eens' hebben ingevuld. Deze zijn een voor een toegevoegd aan het model in tabel 8 zodat alleen de significante variabelen overblijven. In dit geval zijn dat de ratio variabele "afstand in meters tot het festivalterrein", binaire variabele "stedeling" en de ratio variabele 'omgeving. Het uiteindelijke model is significant en een R-kwadraat van 0,427. Dat betekent dat 42,7% van de variantie in de steekproef verklaard wordt via dit model.

Variabelen	Model 1*	Model 2*	Model 3*
Stedeling	-1,4896*	-2,354*	-1,897*
Afstand in meters		-0,001*	-0,001*
Omgeving			-1,591*
Constant	3,153*	5,569*	8,082*
R-Kwadraat	0,053*	0,100*	0,427*

Tabel 8: Verschillende lineaire modellen voor de ervaren geluidsoverlast op het moment van thuis zijn tijdens Psy-Fi (N=211, *p<0.05,)

Als mensen in Camminghaburen wonen hebben ze gemiddeld een lagere mate van ervaren overlast ten tijde van het evenement. Ook elke meter die mensen van het festival wonen levert een lagere ervaren overlast op. Als mensen vinden dat de Groene Ster een goede plek is voor de festivals is er ook sprake van verminderde overlast. Om ook de andere variabelen te laten zien is een overzicht hiervan gegeven in tabel 9. Daarin blijven de modellen significant maar verliest afstand wel zijn significantie. De mate van verklaarde variantie gaat wel licht omhoog, maar bij genoeg variabelen zal dat altijd gebeuren. Het model uit tabel 8 wordt daarom aangehouden.

Variabelen		Model 1*	Model 2*	Model 3*
Individuele factoren	Stedeling	-1,660*	-1,481*	-1,546*
	Vrouw		-0,612	-0,553
	Middelbaar opgeleid		-0,582	-0,526
	Hoogopgeleid	3,153*	0,640	0,700
	Leeftijd		-,007	-,006
	Interesse			-0,119
	Belangrijkheid			-0,237
	Voorlichting			-0,270
Omgevingsfactoren	Omgeving	-1,714*	-1,691*	-1,414*
	Afstand in meters	-0,001*	-0,001	-0,001
Constant		8,230*	8,513*	8,633*
R-Kwadraat		0,434	0,471	0,478

Tabel 9: Verschillende lineaire modellen voor de ervaren geluidsoverlast op het moment van thuis zijn tijdens Psy-Fi (N=162, *p<0.05,)

CONCLUSIE

In dit hoofdstuk worden de resultaten besproken en gelinkt aan de theorie en de deelvragen behandeld om zo de hoofdvraag te beantwoorden. Vervolgens worden beleidsaanbevelingen gedaan waarna zwakheden en opmerkingen over de kwestie zelf volgen. De hoofdvraag van het onderzoek luidt:

“In hoeverre botsen de gemeente Leeuwarden en de stichting Groene Ster Duurzaam over de visie voor het gebied de Groene Ster te Leeuwarden en door welke variabelen ervaren omwonenden overlast?”

HOE IS DE VISIE VAN DE GEMEENTE TOT STAND GEKOMEN?

De visie van de gemeente om de Groene Ster te kiezen is een combinatie van factoren geweest. Een gebrek aan andere gebieden voor grote festivals in Leeuwarden en factoren zoals marketing, entertainment en economische impulsen. Deze komen overeen met de redenen die Linko & Silvano (2011) aandragen voor hun redenen voor festivalization. De economische reden is niet zo sterk naar voren gekomen in de interviews, maar wordt wel genoemd in het bestemmingsplan.

WAARIN VERSCHILLEN DE VISIES TUSSEN DE GEMEENTE EN DE STICHTING GROENE STER DUURZAAM?

De visies over de Groene Ster verschillen fundamenteel tussen de gemeente en GSD. Ze zien zelf in dat de meningen over de indeling van het gebied te sterk verschillen en zien elkaar alleen als een zaak bij de rechter wordt besproken. Het gaat fundamenteel over de functie van het gebied en dit zal niet snel veranderen.

WELK FESTIVAL VEROORZAAKT DE MEESTE OVERLAST VOOR DE OMWONENDEN?

Uit de vragenlijst komt naar voren dat Psy-Fi de meeste overlast veroorzaakt en dan met name overdag. Net iets minder dan 50 procent van de mensen heeft minstens enige overlast van Psy-Fi. 20 procent geeft de ervaren hinder een zeven of hoger. Ook op het moment van slapen staat Psy-Fi ook ver hoger dan de andere festivals. Het gaat voor meer dan 85% van de respondenten over de muziek van de festivals. Toch zijn de festivals voor verhuizende mensen nauwelijks de reden om te verhuizen.

WELKE OMGEVINGS-, INDIVIDUELE- EN BRONFACTOREN DRAGEN BIJ AAN DE ERVAREN OVERLAST?

Het meervoudig lineair model heeft als significante variabelen afstand, stedeling en omgevingsfactor aangemerkt. Het hebben van een van deze drie waarden leidt in het model tot een lagere ervaren overlast van de festivals. Zoals Raimbault & Dubois (2005) al aangaven is de mening over het gebied een belangrijke factor voor de ervaren overlast en daarom is de lokale context zo belangrijk.

Geen van de individuele factoren uit het onderzoek zijn significant, voor de socio-demografische gegevens bleek dat ook al uit de literatuur en het actief bezoeken van de festivals ook (Fields, 1993). Slechte klachtenafhandeling en het idee dat het in de toekomst erger zal worden is niet significant. Dat kan komen omdat de meeste mensen al denken dat de klachten redelijk worden afgehandeld zoals uit de beschrijvende statistiek bleek. De belangrijkheid van het festival is ook niet significant. Het nadeel van het onderzoek van Fields (1993) is dat het een overzichtsartikel is, maar niet naar de individuele

onderzoeken verwijst. Het is daarom niet goed mogelijk om de resultaten van deze onderzoeken zelf te achterhalen.

BELEIDSAANBEVELINGEN

De significante factoren stedeling en afstand kan de gemeente Leeuwarden niks aan doen omdat dit geen meningen zijn van mensen, maar afhankelijk is van hun woonplaats. De andere significante omgevingsfactor is ook moeilijk aan te passen omdat het gaat over het fundamenteel gebruik van het gebied. Hiervoor zou de schaal van de evenementen moeten worden aangepast, maar de gemeente is van mening dat de schaal van festivals kan.

Verder zijn uit de interviews en opmerkingen van omwonenden beleidsaanbevelingen geformuleerd:

- Verhoog het aantal festivaldagen zeker niet, door de lange op- en afbouw van de huidige festivals is het gebied al lange tijd niet toegankelijk. Dit speelt ook tijdens de zomer als mensen het meest van het gebied willen genieten. Let erop dat het aantal festival dagen exclusief de op- en afbouw is. Misschien kan door betere afstemming tussen de festivals deze periode korter duren.
- Zorg dat duidelijk komt waar de meldingen van het meetsysteem vandaan komt. Enerzijds door het achtergrondgeluid van de Groene Ster 's nachts op te nemen om zo de uitschieters te kunnen achterhalen en anderzijds door meer handhavers op het grote gebied in te stellen zodat er sneller gereageerd kan worden op een melding.
- Kijk ook naar de invloed van geluid op kinderen en gezondheidsrisico's. Hoewel dit nog niet expliciet nodig is, is duidelijk vanuit GSD dat ze dit onder de aandacht van de rechter proberen te brengen.

DISCUSSIE

OPMERKELIJKE CASUS

Het is wel opmerkelijk dat door de opstelling van de wet festivals niet direct genoemd worden. Dus moet door jurisprudentie de rechter vaststellen wat acceptabele grenzen zijn. De rechter zal dus moeten bepalen wat wel of niet kan voor elk vraagteken in het huidige beleid.

Het zegt ook wel wat over het toezicht op gemeentes. GSD wordt gezien als een geduchte tegenstander door de gemeente en Bügelhajema. De tijd die ervoor nodig is om als burger je goed te bewapenen is aanzienlijk blijkt uit de interviews met het bestuurslid. Ook merkt de geluidsadviseur op dat hij weleens akoestische rapporten leest van andere gemeenten dan ziet waar die mee weg kunnen komen.

Het is een belangrijke kwestie om in te gaten te houden voor elke gemeente die weerstand bij festivals voelt. Veel van de procedures kunnen gebruikt worden door gemeentes of tegenstanders door de jurisprudentie. Door de vasthoudendheid van GSD wordt de regelgeving robuuster en duidelijker. De Gemeente Leeuwarden is misschien niet blij met een goede tegenstander, maar het helpt de gehele maatschappij wel uiteindelijk.

ZWAKHEDEN IN HET ONDERZOEK

Hoewel er veel cases in het onderzoek zitten, is er ook redelijk veel missende data in de variabelen postcode en leeftijd. Vooral voor postcode is dat niet handig omdat daar de woonplaats en de afstand tot het festivalterrein mee werd bepaald. Ook zijn de viercijferige postcodevlakken in landelijk gebied een stuk groter dan in de stad waardoor de schatting van afstand tot het terrein niet gebruikt is. Hierdoor zijn veel data niet in het regressiemodel opgenomen. Achteraf gezien was het direct vragen naar woonplaats een goede back-up. Ook is de geluidsisolatievraag niet goed gesteld.

Veel respondenten merkten op dat het geluid heel erg afhankelijk was van de windrichting. De overheersende wind gedurende 15 tot 19 augustus was Zuidwestenwind (KNMI, 2018). Dit zou betekenen dat bewoners van Gytsjerk en de omgeving van Ryptsjerk er significant meer last van moeten hebben tijdens Psy-Fi. Als in plaats van stedelingen woonplaatsen wordt gebruikt zijn Gytsjerk en de omgeving van Ryptsjerk inderdaad significant. Toch is gekozen om woonplaatsen niet toe te voegen omdat de representativiteit hiervan erg laag ligt. Ook is niet met zekerheid te zeggen of de wind daaraan heeft bijgedragen omdat dit niet in de vragenlijst is opgenomen.

Ook vind ik het moeilijk om nu iets te zeggen of het acceptabel is dat 50% enige overlast ervaart van een festival en 20% meer dan een zeven. Deze kwantitatieve data zegt op zich niks omdat het afweging is of dit wel of niet rechtvaardig is. Er zal bijna altijd enige overlast zijn, je kunt wel een integrale aanpak betogen en vinden dat decibelgrenswaarden niet het hele plaatje laten zien. Dit klopt zeker en hier kan veel mee gerommeld worden, maar beleid zonder waarden zal niet makkelijk zijn. Uiteindelijk zal het getoetst moeten worden door de rechter of er geen onduidbare hinder optreedt door de jurisprudentie in Nederland. En dat zal via decibelwaardes gaan.

Als laatste wil ik kwijt dat het een interessante en moeilijke casus is die niet helemaal uitgewerkt kan worden in een bachelor scriptie. Er zijn veel aspecten die hier spelen en waar je verstand van moet hebben voor een goed beeld van de gehele situatie. Omwille van de tijd en de opzet van de bachelor scriptie is dit onderzoek niet volledig.

REFERENTIES

- Adams, M. et al., 2006. Sustainable soundscapes: Noise policy and the urban experience. *Urban Studies*, 43(13), pp. 2385-2398.
- Amanzougarene, F., Chachoua, M. & Zeitouni, K., 2012. Qualitative representation of building sites annoyance.. *Proceedings of the 2012 ACM workshop on City data management workshop*, pp. 13-20.
- BügelHajema, 2018. *Partiële herziening bestemmingsplan Leeuwarden - Recreatiegebied Groene Ster t.b.v. evenementen*. [Online]
Available at: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0080.04017BP00-VO01/t_NL.IMRO.0080.04017BP00-VO01.pdf
[Accessed 15 December 2018].
- CBS, 2018. *Bevolking; hoogstbehaald onderwijsniveau en onderwijsrichting*. [Online]
Available at: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82816NED/table?ts=1544875805488>
[Accessed 15 December 2018].
- CBS, 2018. *Kerncijfers wijken en buurten 2018*. [Online]
Available at: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/84286NED/table?ts=1544868933004>
[Accessed 15 December 2018].
- Checkmarket, 2018. *Steekproefcalculator*. [Online]
Available at: <https://nl.checkmarket.com/steekproefcalculator/>
[Accessed 15 December 2018].
- Clifford, N., French, S. & Valentine, G., 2010. *Key Methods in Geography*. 2nd ed. London: Sage Publications.
- Fields, J. M., 1993. Effect of personal and situational variables on noise annoyance in residential areas. *The Journal of the Acoustical Society of America*, 93(5), pp. 2753-2763.
- G.D.Cremers, 1996. *Nota "EVENEMENTEN MET EEN LUIDRUCHTIG KARAKTER"*, Heerlen: Inspectie Milieuhygiëne Limburg.
- Gemeente Leeuwarden, 2012. *Toelichting Bestemmingsplan Leeuwarden - Recreatiegebied Groene Ster*. [Online]
Available at: https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0080.04005BP00-VG02/t_NL.IMRO.0080.04005BP00-VG02.pdf
[Accessed 12 December 2018].
- Gemeente Leeuwarden, 2018. *Leeuwarden Buurtmonitor*. [Online]
Available at: <https://leeuwarden.buurtmonitor.nl/>
[Accessed 12 December 2018].
- Groene Ster Duurzaam, 2018. *Psy Fi 2018 – geluidsmetingen dag 1 tm 5*. [Online]
Available at: <http://groenesterduurzaam.nl/psy-fi-2018-geluidsmetingen/>
[Accessed 30 September 2018].

- Guastavino, C., 2006. The ideal urban soundscape: Investigating the sound quality of French cities. *Acta Acustica united with Acustica*, 6(92), pp. 945-951.
- Guski, R., 1999. Personal and social variables as co-determinants of noise annoyance. *Noise Health*, Volume 1, pp. 45-56.
- Hermansson, H., 2007. The ethics of NIMBY conflicts. *Ethical theory and moral practice*, 10(1), pp. 23-34.
- Hitter, E., 2007. Porto and Rotterdam as European Capitals of Culture: Toward the festivalization of urban cultural policy.. *Cultural tourism: Global and local perspectives*, pp. 281-301.
- Jain, V., 2006. A fuzzy expert system for noise-induced sleep disturbance. *Expert systems with applications*, 30(4), pp. 761-771.
- KNMI, 2018. *Daggegevens van het weer in Nederland*. [Online]
Available at: <https://projects.knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi>
[Accessed 15 December 2018].
- Linko, M. & Silvanto, S., 2011. Infected by arts festivals: Festival policy and audience experiences in the Helsinki metropolitan area.. *The Journal of Arts Management, Law, and Society*, 41(4), pp. 224-239.
- Marchuk, A. & H. F., 2016. *Regulatory Strategies for Managing Noise from Outdoor Music Concerts*. Brisbane, s.n.
- Raimbault, M. & Dubois, D., 2005. Urban soundscapes: Experiences and knowledge. *Cities*, 22(5), pp. 339-350.
- Royal HaskoningDHV, 2017. *1-meting hinderbeleving TT*, Amesfoort: Royal HaskoningDHV.
- Sijtsma, F., 2018. *Ethische overwegingen in wetenschappelijk onderzoek*. [Online]
Available at: nestor.rug.nl
[Accessed 30 September 2018].
- Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, 2012. *Reken- en meetvoorschrift geluid 2012*. [Online]
Available at: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0031722/2018-07-01>
[Accessed 15 December 2018].
- Suksawat, 2018. *Buren Groene Ster: 'We zijn juist blij met festivals'*. [Online]
Available at: <https://www.suksawat.nl/buren-groene-ster-juist-blij-festivals/>
[Accessed 30 September 2018].
- Van Dale, 2018. *Gratis Woordenboek*. [Online]
Available at: <https://www.vandale.nl/opzoeken>
[Accessed 15 December 2018].
- Walhaus, A., 2018. *Rechter klaar met gesteggel in Groene Ster*. [Online]
Available at: <https://www.lc.nl/friesland/Rechter-klaar-met-gesteggel-in-Groene-Ster-23348895.html>
[Accessed 30 September 2018].

BIJLAGEN

Bijlage 1: Vragenlijst Groene Ster

Bijlage 2: Itemlist semigestructureerde interviews

Geluidsoverlast Groene Ster

Hallo,

Mijn naam is Ewout de Jong en ik volg de opleiding Technische Planologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Ik ben met mijn scriptie bezig over de geluidsoverlast in de Groene Ster. Hierbij heb ik een vragenlijst opgesteld. Het begint met wat algemene vragen over u en uw woning, daarna gaat het over de festivals in de Groene Ster. Uw data wordt vertrouwelijk behandeld.

Met vriendelijke groet,
Ewout de Jong

Vragen? Mail naar e.de.jong.23@student.rug.nl

Mijn begeleider is Barend Wind:

B.J.Wind@rug.nl

Onder de deelnemers worden drie bol.com cadeaubonnen van 15 euro geloot!

1. Wat is uw leeftijd in jaren

---

2. Wat is uw geslacht?

Markeer slechts één ovaal.

- Man
- Vrouw
- Prefereer niet te antwoorden
- Anders: _____

3. Hoe oud zijn uw thuiswonende kinderen?

Vink alle toepasselijke opties aan.

- Nul tot een
- Een tot vier
- Vier tot zes
- Zes tot twaalf
- Twaalf tot achttien
- Ouder dan achttien
- Ik heb geen thuiswonende kinderen
- Prefereer niet te antwoorden

4. Wat is uw postcode?

Als u hier om privacy redenen bewaar tegen heeft kunt u een of twee letters weglaten

---

5. Wat is uw hoogst voltooide opleiding?

Markeer slechts één ovaal.

- Basisonderwijs
- Lager/ voorbereidend beroepsonderwijs lbo/vmbo
- Middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (mavo)
- Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)
- Hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo)
- Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo)
- Hoger beroepsonderwijs (hbo)
- Wetenschappelijk onderwijs (wo)
- Prefereer niet te antwoorden
- Anders: _____

Uw Woning

---

6. Hoeveel jaren woont u in de huidige woning?

_____

7. Heeft u een koop of huurwoning

Markeer slechts één ovaal.

- Koopwoning
- Huurwoning
- Prefereer niet te antwoorden

8. Heeft u uw eigen tuin bij uw woning?

Markeer slechts één ovaal.

- Ja
- Nee
- Prefereer niet te antwoorden

9. Heeft u geluidswerende materialen in uw huis?

Vink alle toepasselijke opties aan.

- Dubbel glas
- Geluidwerende vloer
- Geluidwerende muren
- Geluidwerend plafond
- Nee
- Prefereer niet te antwoorden
- Anders: _____

10. Heeft u verhuisplannen in de komende vijf jaar?*Markeer slechts één ovaal.*

- Geen verhuisplannen (U kunt de volgende vraag overslaan)
- Binnen een jaar
- Binnen een tot twee jaar
- Binnen twee tot vijf jaar
- Prefereer niet te antwoorden (u kunt de volgende vraag overslaan)

11. Geluidsoverlast van de festivals speelt een grote rol bij de verhuizing*Markeer slechts één ovaal.*

	1	2	3	4	5	
Helemaal mee oneens	☐	☐	☐	☐	☐	Helemaal mee eens

Geluidbeleving Festivals

De volgende stellingen gaan over festivals die deze zomer in de Groene Ster hebben plaatsgevonden: Promised Land/Groene Ster open air (8-10 juni), Conference of the Birds (7-19 juli), Welcome to the Village (20-22 juli) en Psy-Fi (15-19)

12. Stellingen*Markeer slechts één ovaal per rij.*

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Niet van toepassing/prefereer niet te antwoorden
Het maakt mij trots dat de festivals in Leeuwarden worden gehouden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik bezoek de festivals graag	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De festivals zijn essentieel voor de lokale economie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Als er een festival op de Groene Ster wordt gehouden ga ik altijd even kijken	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De festivals brengen alleen maar overlast met zich mee	☐	☐	☐	☐	☐	☐

13. Stellingen

Markeer slechts één ovaal per rij.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens	Niet van toepassing/prefereer niet te antwoorden
De Groene Ster is een goede plek voor de festivals	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik word goed ingelicht over festivals en hun mogelijke overlast	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veel geluidsoverlast van de festivals kan voorkomen worden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rust is belangrijk in mijn woonomgeving	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn klachten over de geluidsoverlast worden serieus genomen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik neem eventuele overlast op de koop toe, want je krijgt er veel voor terug	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De festivals in de Groene Ster zijn interessant voor mij	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ga liefst de omgeving rond de Groene Ster uit als er festivals worden gehouden	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Hoe erg werd uw geluidsbeleving gehinderd op het moment dat u thuis was.

Markeer slechts één ovaal per rij.

	0 Geen hinder	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Sterk verstoord	Ik was niet thuis
Promised Land/Groene Ster open air (8-10 juni)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Conference of the Birds (7-19 juli)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Welcome to the Village (20-22 juli)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Psy-Fi (15-19 augustus)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Ik ervaar meer geluidshinder tijdens de op en af-bouw van het festival dan tijdens het festival zelf

Markeer slechts één ovaal.

	1	2	3	4	5	
Helemaal mee oneens	☐	☐	☐	☐	☐	Helemaal mee eens

16. Hoe erg werd uw geluidsbeleving gehinderd tijdens het slapen?

Markeer slechts één ovaal per rij.

	0 Geen hinder	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Sterk verstoord	Ik was niet thuis
Promised Land/Groene Ster open air (8-10 juni)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Conference of the Birds (7-19 juli)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Welcome to the Village (20-22 juli)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Psy-Fi (15-19)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Heeft u nog opmerkingen of vragen? Vul ook hier uw email in om kans te maken op de cadeaubonnen!

_____

Interview Beleidsmedewerker

Openingsvragen

Wat is uw rol bij de gemeente?

Hoe bent u betrokken bij de herziening van het bestemmingsplan?

Hoe heeft dit traject er uit gezien?

Omgevingsfactoren

Waarom de groene Ster als festival gebied?

Wat voor gevolgen heeft dit gehad voor de omgeving?

Op welke manier zijn de betrokkenen benaderd?

Welke belangen zijn erkend, en hoe zijn ze afgewogen?

Merkt u verschil tussen stedelingen dorpelingen over ervaren overlast?

Bronfactoren

Wat zijn de eisen voor festivals voor geluidsterkte?

Op basis waarvan worden die vastgesteld?

Welke festivals zijn welkom in het gebied, en op basis van welke criteria

Welke preventie is er voor geluidsoverlast?

Individuele factoren

Wordt de buurt goed op de hoogte gehouden?

Wat doet u met klachten uit de buurt?

Hoe ziet u de geluidsbeleving voor zich voor bewoners in de toekomst?

Wat is de grootste reden van het verzet denk u?

Hoe ziet u de Groene Ster voor u (nu en in de toekomst)?

Wat zou u veranderen in het gebied?

Itemlist interviews Groene Ster

Interview Activist

Openingsvragen

Wat is uw rol bij de Stichting?

Wat is het doel van de stichting Groene Ster Duurzaam?

Individuele factoren

Wat voor gevolgen heeft u ervaren van de toename van festivals?

Wordt de buurt/uzelf goed op de hoogte gehouden door de gemeente en/of festivals?

Wat vindt u van de rol van de gemeente in dit proces?

Bent u betrokken bij de herziening van het bestemmingsplan?

Hoe ziet u de overlast in de toekomst voor zich?

Wanneer merkt u de meeste overlast?

Omgevingsfactoren

Hoe ziet u de Groene Ster voor u (nu en in de toekomst)?

Welke associaties heeft u bij de huidige festivals?

Is geluidsoverlast de grootste overlast?

Denkt u dat er verschil zit tussen stedelingen en dorpeelingen?

Wat zou u veranderen in het gebied?

Bronfactoren

Merkt u ook overlast van de opbouw van festivals?

Maakt het type festival uit wat er gehouden wordt?

Kan de geluidsoverlast (deels) voorkomen worden?

-Zonder grote impact op de festivals?